

nebojme se KLASIKY

více informací, bonusové skladby, nové hlasy, semináře a akce na

www.nebojmeseklasiky.cz

**Desítku hitů ve snadných úpravách pro
neomezený počet hráčů na libovolné nástroje**

Publikaci schválilo MŠMT

Slovo autorů

Hudba patřila odnepaměti ke každodennímu životu. Některé skladby se hrály k tanci, při jiných se hodovalo, další zněly při slavnostních okamžicích nebo jen pro radost. Lidé chodili za hudbou do kostela, divadla či do koncertní síně, anebo si ji sami zahráli a zazpívali. Domácí muzicírování zastávalo v životě hudbymilovných lidí důležité místo. Přinášelo jim nejen potěšení, ale pomáhalo jim poznat nové skladby, proniknout do jejich struktury a objevovat jejich krásu. Když pak domácí muzikanti slyšeli tyto skladby na koncertech, nebyly pro ně již ničím neznámým.

■ Dnes to máme s hudbou mnohem jednodušší. Stačí zapnout rozhlas nebo televizi, vybrat si CD a svou oblíbenou skladbu si pustit do sluchátek. Málkdo má čas a chuť sednout si doma ke klavíru a jenom tak pro radost si zahrát nějakou hezkou píseň či skladbu, případně se nad ní zamyslet. Je to škoda, protože mnohá díla z oblasti „vážné“ nebo „klasické“ hudby za to opravdu stojí. Někdo se možná stydí zkusit si zahrát něco „velkého“, protože je přesvědčen, že klasická hudba je určena výhradně pro koncertní síně a operní divadla a že ji mohou provozovat jenom profesionálové. Rádi bychom vám dokázali, že tomu tak vždy být nemusí. Když překonáte počáteční obavy, lépe řečeno „posvátanou bázeň“ před díly hudebních klasiků, zjistíte, že ta „dokonalá a nedosažitelná“ hudba je i ve vašem podání krásná, zajímavá, neopakovatelná a originální – a hlavně že vám a vašemu publiku také dokáže přinést radost a potěšení.

■ Tato knížka vám nabízí možnost přizpůsobit si námi upravené skladby podle vlastní fantazie. Jednou si je můžete zahrát vážně neboli „autenticky“, pak zase v moderním převleku. Experimentujte s instrumentací, vždyť nástroje, na které hrajete, vám k tomu dávají skvělou příležitost. Úpravy nejsou určeny pouze pro hraní ve škole, můžete si je zkusit zahrát i doma třeba jen na zobcovou flétnu a kytaru, v příležitostném triu nebo kvartetu. Právě z tohoto důvodu nejsou jednotlivé hlasy přiřazeny konkrétním nástrojům. Záleží především na vás, jak nabízené možnosti využijete. Z úvodních textů k úpravám vás nikdo zkoušet nebude, ale přečtete si je. Přenesou vás o několik desetiletí či dokonce staletí zpátky, přesně do doby, kdy dotyčný „mistr“ své dílo komponoval. Pak se vám při hře určitě podaří vytvořit jedinečnou atmosféru. A také nemějte strach z úkolů za skladbami. Uvidíte, kolik zábavy zažijete při jejich plnění. Slovníček hudebních pojmů v závěru vám zase pomůže, kdybyste se zrovna neměli koho zeptat na nějakou nejasnost z teorie.

■ Ale teď už dost slov. Ať zní hudba! Věříme, že vám muzicírování přinese stejnou radost, jakou dávalo už mnoha muzikantům v minulosti. A doufáme, že vás tato knížka bude inspirovat k dalšímu hledání a objevování hudby. Takže – s chutí do hry!

Bedřich Smetana

VLTAVA z cyklu symfonických básní **MÁ VLAST** (téma řeky)

„Vltava povstává ze dvou praménků, z nichž jeden, skotačivý a bystrý, hopkuje vysokými, druhý, klidnější, temnějsími barvami tónů. Oba praménky spojí se v potok, který znenáhla vzroste v malou říčku. Ta vrhá se do lesa. Zpovzdálí slyšeti roh lesní a rej honby. Řeka vine se vískou a tu na břehu jejím jásá veselá svatba česká. Vychází měsíc a na stříbrných nitích jeho světelné přize vystupují z řeky rusalky a víly k nočním svým hrám. Dále tře se Vltava o zasmušilé sutiny panského hradu, který noří se ve vzpomínky bývalé slávy a moci. Mocný proud Vltavy žene se k Svatojanským proudům, vír jejich rozšlehán jest bouří. Bouře znenáhla utichne, proud Vltavy jest majestátní a v té síle běře se k Vyšehradu. V Praze jest Vltava nejmocnější, odtud spěchá hrobu vstříc, jež najde v Labi.“ To je zkrácený nejstarší výklad symfonické básně *Vltava*, který byl údajně zaznamenán podle vyprávění samotného Bedřicha Smetany.

■ *Vltava* je jedním z nejkrásnějších příkladů hudebního romantismu. Obsahuje všechny symboly, které romantikové tolik milovali: líbeznou i divokou přírodu, lidový prvek, trochu tajemna a strašidelná, trochu pohádkových postav, hrdinskou minulost. Výmluvný je i závěr popisu, odplování Vltavy do dále „hrobu vstříc“. „Hrobem“ je pro ni Labe, s nímž se u Mělníka stéká, protože Labe odnáší vody Vltavy do Hamburku, do cizí země.

■ **Bedřich Smetana** vytvořil cyklem šesti symfonických básní *Má vlast*, v němž stojí *Vltava* na druhém místě, jedno z nejmilejších a nejdokonalejších děl české hudby vůbec. Je to o to obdivuhodnější, uvědomíme-li si, že je dokončil bez jakéhokoli kontaktu se světem zvuku. V říjnu 1874 Smetana ohluchl, první báseň *Vyšehrad* byla dokončena v listopadu a *Vltava* v prosinci toho roku, další básně – *Šárka*, *Z českých luhů a hájů*, *Tábor* a *Blaník* – vznikaly mezi lety 1875 a 1879. Smetana tyto skladby nikdy neslyšel. Prvního souborného provedení se cyklus dočkal roku 1882. Pro český národ se *Má vlast* stala hudebním symbolem, kterým se od roku 1949 pravidelně otevírá mezinárodní hudební festival Pražské jaro.

Melodie a doprovod

Smetanovu *Vltavu* poznáme především podle její známé, slavné **melodie**. Neméně důležitou součástí většiny **homofonních** skladeb je i doprovod k melodii. Tvoří ho nejčastěji harmonie (bas a akordy), která je rytmicky stylizována. Doprovod může být doplněn bicími nástroji.

V úpravě Smetanovy *Vltavy* je **melodie** označena   (najdeme ji v prvním hlase a v některých úsecích i v hlase druhém, což je označeno). Doprovod k melodii tvoří bas označený , akordy (i rozložené) označené   a úderý trianglu označené .

Úkoly

1

Zahrajme si nejdříve jednotlivé hlasy doprovodu samostatně, poté ve dvojicích či trojicích hlasů (např. bas a triangel, druhý a třetí hlas atd.). Všimněme si, že každý z doprovodných hlasů má důležitou funkci:

2. HLAS

- podílí se na doprovodu v prvních 8 taktách dílu B a v celém dílu C
- pohybuje se po tónech znějících akordů
- v uvedených dílech přináší do skladby nový pohyb, výrazně ji obohacuje a vůči dílu A vytváří kontrast v doprovodu

3. HLAS

- zajišťuje ve skladbě stálou přítomnost harmonie (akordů)
- působí staticky, je nehybným, ale důležitým „pilířem“ harmonie
- svojí „nehybností“ umožňuje pohyb dalším doprovodným hlasům i melodii

BAS (4. hlas)

- tvoří základy, na kterých je „postavena“ harmonie
- zní pravidelně na všech přízvukových dobách (někdy i na době nepřizvukené), tím dává celé skladbě pravidelný pulz, „žene“ ji vpřed

TRIANGL

- zpestřuje zvuk doprovodu, tím vytváří kontrast zejména mezi díly A a B
- podporuje pohyb doprovodu ve skladbě, postupuje většinou ve stejném rytmu jako bas

KLAVÍRNÍ PART

- rytmizuje harmonii, spolu s basem tvoří základní kinetickou (pohybovou) složku doprovodu
- zvýrazňuje bas, který obohacuje rytmicky

2

Projděte všechny partitury v naší knižce. Dokážete jen podle pohledu do notového zápisu odlišit doprovodné hlasy od hlasů melodických? Pozor! Melodie nemusí být vždy v 1. hlase.

3

Jaké úlohy plní jednotlivé doprovodné hlasy v úpravě Verdiho *Triumfálního pochodu* (str. 60)?

Interpretace

První hlas je určen příčné flétně, houslím, keyboardu (*strings*), v dílech A a C i sopránové zobcové flétně (noty o oktávu níž). Pro druhý hlas zvolte flétnu, housle a keyboardy – v dílech B a C vyberte zvuk *pizzicato strings* nebo *harp*. Pro třetí hlas je ideální keyboard s rejstříkem *chamber strings*. Hlas v B ladění hraje melodii. V doprovodu se nebojte použít kytary.

HPM 210901

- **snadné úpravy slavných děl klasiky**
- **pro neomezený počet hráčů a libovolné nástrojové obsazení**
- **vtipně barevně ilustrovaná partitura a sada sedmi partů**
- **zábavný pohled do hudební teorie i historie skladeb**

Nebojme se klasiky patří do rukou všech zájemců o amatérské muzicírování bez ohledu na věk a je vhodnou učební pomůckou pro pedagogy, žáky a studenty hudební výchovy na ZŠ, ZUŠ i středních školách.

- 72 stran partitury – H 7888
- sada sedmi partů – H 7888 a hlas I in C / hlas II in C / hlas III in C / hlas IV, V in C / hlasy in B / klavír, zpěv / bicí

- komplet – H 7888 set partitura a hlasy
- možnost zakoupení jednotlivých hlasů

Obsah: A. Vivaldi: Jaro (Čtvero ročních dob) / G. F. Händel: *Lascia ch'io pianga* (Rinaldo) / J. Haydn: *Andante* (Symfonie č. 94 „S úderem kotlů“, II. věta) / L. van Beethoven: *Allegretto* (Symfonie č. 7, II. věta) / B. Smetana: *Vltava* (Má vlast) / A. Dvořák: *Slovanský tanec č. 7* (Slovanské tance) / A. Dvořák: *Largo* (Symfonie č. 9 „Z nového světa“) / P. I. Čajkovskij: *Scéna* (Labutí jezero) / G. Verdi: *Triumfální pochod* (Aida) / R. Wagner: *Svatební pochod* (Lohengrin)

